

Inhoudsindicaties:

De KO 1978 en de Regeling voor de Appelprocedure ad artikel 31 KO zijn van toepassing. Betrokkene wordt door de kerkenraad als lid van de gemeente beschouwd en is daarom ontvankelijk in zijn beroep. Nu betrokkene inmiddels weer de kerkdiensten bezoekt en er overeenstemming is bereikt over de vraag of daar al dan niet voorwaarden aan worden gesteld, heeft betrokkene met het instellen van beroep en hoger beroep het doel dat hij wenste te bereiken gerealiseerd. Het belang van een uitspraak in hoger beroep is vervallen en kan daarom buiten behandeling blijven.

Uitspraak van de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederlanden van Meppel, bijeen te Elspeet

inzake:

het hoger beroep van X. te Y. tegen de uitspraak van de classis Arnhem waarbij appellant niet ontvankelijk is verklaard in zijn beroep tegen het besluit van de kerkenraad van de Gereformeerde Kerk te Y. om voorwaarden te stellen aan het bezoek door appellant van de kerkdiensten.

I. Materiaal

1. het besluit d.d. 15 oktober 2014 van de kerkenraad te Y.;
2. het besluit op bezwaar d.d. 4 december 2014 van de kerkenraad te Y.;
3. het beroepschrift namens appellant d.d. 10 december 2014 aan de classis Arnhem;
4. de uitspraak op beroep van de classis Arnhem d.d. 16 februari 2015;
5. het beroepschrift namens appellant d.d. 20 februari 2015 bij de generale synode;
6. het verslag van de hoorzitting van het deputaatschap hoger beroep d.d. 1 oktober 2015;
7. een mailbericht d.d. 28 november 2015 van de gemachtigde van appellant, de heer A.R. Mes, DAS Rechtsbijstand, met commentaar op het verslag van de hoorzitting;
8. een bericht van het deputaatschap d.d. 5 juli 2016 aan appellant;
9. een bericht d.d. 5 juli 2016 van appellant aan het deputaatschap.

II. Procesverloop

1. In oktober 2014 is de situatie dat appellant al geruime tijd niet meer de kerkdiensten bezoekt omdat hij naar de mening van de kerkenraad (een dochter van) een familie uit de kerk stakkte. Daarvan heeft betrokkene aangifte gedaan. Bij vonnis d.d. 2 april 2014 is appellant door de rechter vrijgesproken van de tenlastegelegde feiten. Ook is de kerkenraad van mening dat appellant tijdens de kerkdiensten andere bezoekers begluurt waardoor er een onveilige sfeer ontstaat. Op 15 oktober 2014 besluit de kerkenraad voorwaarden te stellen aan appellant die betrekking hebben op het hervatten van zijn bezoek aan de erediensten. Daarbij refereert de kerkenraad eraan dat appellant weliswaar is vrijgesproken, maar niettemin ervan blijk heeft gegeven niet de grenzen van anderen te kunnen respecteren en zelf de grenzen lijkt op te zoeken in het contact met anderen. Daarom oordeelt de kerkenraad het noodzakelijk, teneinde te waarborgen dat iedereen met een veilig gevoel naar de kerk kan, om drie voorwaarden te stellen aan het kerkbezoek van appellant:
 - hij neemt plaats in de kerkzaal en niet op één van de galerijen, zodat niemand zich begluurd hoeft te voelen door appellant;

- de kerkenraad wenst personen aan te stellen die erop toezien dat appellant zich houdt aan deze voorwaarde en dat hij geen toenadering zoekt tot de bedoelde familie;
 - voordat appellant de kerkdiensten weer kan bezoeken vindt er een gesprek plaats met de voorzitter van de kerkenraad, waaruit moet blijken dat appellant “uit is op een normale gang van zaken zonder provocaties van welke aard ook” en dat hij zich bereid verklaart aan bovenstaande voorwaarden te voldoen.
2. Na het bericht van de kerkenraad d.d. 15 oktober 2014 hebben er twee gesprekken plaatsgevonden van appellant met de voorzitter van de kerkenraad. Deze gesprekken hebben niet geleid tot overeenstemming omtrent de door de kerkenraad te stellen voorwaarden. Bij mailbericht van 4 december 2014 bericht (de voorzitter van) de kerkenraad aan de gemachtigde van appellant dat laatstgenoemde welkom is in de diensten, maar wel onder voorwaarden. Verder wordt daarbij vastgesteld dat het niet is gelukt om daarover overeenstemming te bereiken. De kerkenraad ziet het niet als een begaanbare weg, gelet op de eerdere ervaringen met appellant, zoals hij wenst, onvoorwaardelijk toe te laten tot de diensten.
 3. Het mailbericht van 4 december 2014 merkt de gemachtigde van appellant aan als een beslissing op het bezwaar. De kerkenraad heeft daartegen niet geprotesteerd.
 4. De procedure is verder verlopen zoals gemeld onder I. De uitspraak van de classis waartegen het hoger beroep is ingesteld houdt in dat appellant niet ontvankelijk wordt verklaard in zijn beroep bij de classis omdat hij niet kan worden aangemerkt als lid van de kerk te Y. en er voor hem dus geen mogelijkheid van beroep openstaat.
 5. Op 1 oktober 2015 heeft een hoorzitting bij het deputaatschap plaatsgevonden. Op 30 november 2015 heeft een hoorzitting bij het deputaatschap plaatsgevonden in het kader van een door appellant verzochte voorlopige voorziening om weer te worden toegelaten tot de kerkdiensten. Daarna hebben appellant en de kerkenraad alsnog een regeling getroffen ingevolge waarvan appellant de kerkdiensten weer kan bezoeken. Door het deputaatschap is aan de gemachtigde van appellant naar aanleiding daarvan bij herhaling schriftelijk gevraagd of hij zijn hoger beroep op de generale synode wenste te handhaven, nu het beroep er immers toe strekte dat appellant weer toegang zou krijgen tot de kerkdiensten en zijn cliënt immers had verkregen hetgeen hij wenste. Ondanks herhaaldelijk rappel is daarop geen reactie gekomen. Uiteindelijk heeft het deputaatschap op 5 juli 2016 zich rechtstreeks gewend tot appellant met de vraag of hij het ingestelde beroep wenste te handhaven. Bij bericht van 5 juli 2016 heeft appellant aan het deputaatschap bericht: “Zover ik begrijp is mijn advocaat op vakantie, tot en met 5 augustus en ik heb nog steeds een aantal punten, die belangrijk zijn. Waaronder ambtsmisbruik, door een voorganger van de koepelkerk. Mijn advocaat komt hier nog op terug. Dus handhaving is nog steeds gaande.” Nadien is er niets meer vernomen van de zijde van appellant.

III. Hoorzittingen

Op 1 oktober 2015 heeft de hoorzitting plaatsgevonden. Op 30 november 2015 is een tweede hoorzitting gehouden. De verslagen hiervan zijn als bijlage toegevoegd (*niet gepubliceerd*).

IV. Toepasselijke regeling

Het aangevallen besluit van de kerkenraad dateert van 4 december 2014. De uitspraak in beroep van de classis is van 16 februari 2015. Het hoger beroep is ingesteld op 20 februari 2015. De herziene KO is in werking getreden per 1 juli 2015. Dat betekent dat in casu het oude recht van toepassing is, dus de KO 1978, zowel voor wat betreft het processuele recht als voor wat betreft de inhoudelijke beoordeling. Wel is voor de duidelijkheid aangesloten bij de terminologie die onder de herziene KO wordt gehanteerd.

V. Ontvankelijkheid

1. Van toepassing is de Regeling voor de Appelprocedure ad artikel 31 KO (regeling 2011). Ingevolge artikel 1 van deze regeling staat beroep op de generale synode open voor een lid van een van de gereformeerde kerken. Ingevolge artikel 8 onder b van deze regeling is een beroep niet ontvankelijk indien de appelland geen lid meer is van een gereformeerde kerk, tenzij het een appel betreft tegen onrecht dat hem in zijn hoedanigheid van kerklid is aangedaan en de gevraagde uitspraak betekenis heeft voor zijn terugkeer naar de kerk of voor het herstel van zijn goede naam in de gemeente, ... etc.
2. De classis Arnhem heeft in zijn uitspraak van 16 februari 2015 geoordeeld dat het beroep van appelland op de classis niet ontvankelijk is nu appelland zich niet als belijdend lid aan de gereformeerde kerk te Y. heeft verbonden. Naar geldend kerkrecht heeft hij daardoor geen recht van appel en kan de classis deze zaak niet in behandeling nemen, aldus de classis.
3. Appelland stelt dat hij wel degelijk lid is van de kerk te Y. Ter gelegenheid van de hoorzitting van het deputaatschap hoger beroep d.d. 1 oktober 2015 is de vraag of appelland al dan niet lid is of geweest is van de kerk te Y. aan de orde geweest. Hetgeen namens de kerkenraad is gemeld omtrent het lidmaatschap van appelland heeft het deputaatschap geleid tot de conclusie dat appelland beschouwd moet worden als lid van de kerk te Y. Daartoe is het volgende van belang: Appelland heeft als lid ingeschreven gestaan van de kerk te Y. Na een conflict met een familie uit die kerk heeft hij laten weten "uit de administratie geschrapt te willen worden". De kerkenraad heeft dit niet als een onttrekking willen beschouwen omdat uit alles bleek dat appelland graag bij de gemeente en de kerkgemeenschap wilde blijven horen. Er is door de kerkenraad uiteengezet dat appelland in feite als gemeentelid functioneerde. Appelland nam deel aan het avondmaal, zij het dat hem dat op enig moment is ontraden vanwege een conflict met een familie in de kerk. Hij had een wijkouderling waarmee hij steeds contact heeft onderhouden. De kerkenraad wijst op de situatie van appelland die mede reden is geweest om zijn verzoek om uit de administratie geschrapt te worden niet te interpreteren als een onttrekking. Wel spreekt de kerkenraad over een status als gastlid, waarbij de kerkenraad aantekent dat dit geen formele status is. Namens appelland is in het mailbericht van 28 november 2015 gesteld dat hij nooit heeft verzocht om uit de administratie te worden geschrapt. Appelland stelt dat hij alleen heeft aangegeven dat hij zijn naam en adres niet meer in het jaarboek wilde vermeld hebben. Hem is daarbij niet verteld dat dit gevolgen voor het lidmaatschap zou hebben. Uiteindelijk concludeert de kerkenraad: "De kerkenraad heeft de heer X. niet behandeld als niet-lid en beschouwt hem gewoon als lid".
4. Appelland heeft rechtstreeks bij de generale synode beroep ingesteld van de uitspraak van de classis. Het besluit overgangsrecht III onder a. van de Generale Synode van Ede bepaalt dat een appelschrift dat tegen een uitspraak van een classis bij een particuliere synode is ingediend, wordt doorgezonden naar deputaten van de generale synode indien van de particuliere synode in redelijkheid niet gevergd kan worden dat zij het appelschrift op zorgvuldige wijze kan afhandelen voor haar laatste vergadering voor 1 juli 2015. De bevoegde particuliere synode heeft laten weten aan het deputaatschap dat zij niet meer voor 1 juli 2015 dit appel kon behandelen. Naar analogie van genoemde overgangsbepaling is de generale synode bevoegd om het appelschrift te behandelen.
5. Het hoger beroep is tijdig ingesteld.
6. De synode is van mening dat het hoger beroep van appelland ontvankelijk is.

VI. Het hoger beroep

Het hoger beroep houdt in:

- a. Appellant betwist het oordeel van de classis Arnhem dat hij geen belijdend lid is van de kerk te Y.
- b. Ingevolge artikel F76.1 van de kerkorde staat beroep tegen een beslissing van de kerkenraad open voor het gemeentelid dat bezwaar heeft ingesteld en voor degene die persoonlijk belanghebbende is bij de beslissing. Voorts verwijst appellant in dit verband naar artikel F73.1 sub c waar de mogelijkheid van bezwaar tegen een kerkenraadsbesluit is geopend voor degene die persoonlijk belanghebbende is bij dat besluit indien deze van oordeel is dat hem persoonlijk onrecht is aangedaan waarin hij niet kan berusten. Dit artikel wordt ook van toepassing verklaard bij het beroep en bij het hoger beroep.
- c. De uitspraak van de classis Arnhem is ook naar de geest niet in lijn met het kerkelijke gedachtengoed. Appellant is jarenlang een trouw bezoeker van de (..)kerk geweest. Het instituut van de belijdenis wordt nu als uitsluitingsmiddel ingezet.
- d. Appellant verzoekt de synode zijn hoger beroep tegen het standpunt van de classis Arnhem gegrond te verklaren en de zaak naar een andere classis terug te verwijzen om op het beroep te beslissen met inachtneming van de uitspraak van de synode, dan wel het beroep zelf af te doen.

De synode stelt hierbij vast dat appellant zich ten onrechte beroept op de werking van de herziene kerkorde, zoals reeds overwogen onder IV.

VII. Beoordeling

1. Op de gronden vermeld onder V. 3 is de synode van mening dat appellant beschouwd moet worden als lid van de kerk te Y. Dat betekent dat appellant ontvankelijk is in zijn beroep bij de classis. De uitspraak van de classis dient dan ook te worden vernietigd. De gronden van het beroep als hierboven gemeld onder b. en c. behoeven aldus geen bespreking meer.
2. Het hoger beroep van appellant dient mede te worden beschouwd in het licht van het beroep dat hij bij de classis heeft ingesteld. Laatstbedoeld beroep strekt ertoe dat appellant weer toegelaten zal worden tot de kerkdiensten van de kerk te Y. De synode kan met het oog daarop het hoger beroep zelf afdoen. Andere aspecten, zoals een nader door appellant genoemd ambtsmisbruik, zijn niet aan de orde gesteld in de beroepsprocedure en zijn dus ook geen voorwerp van beoordeling door de synode. De synode overweegt dat de huidige situatie inmiddels is dat appellant weer de kerkdiensten te Y. kan bezoeken en dat er overeenstemming is bereikt over de vraag of daar al dan niet voorwaarden aan worden gesteld. Dat betekent dat het doel dat appellant met het instellen van beroep en het hoger beroep wenste te bereiken is gerealiseerd. De synode constateert dat daarmee het belang van een uitspraak voor appellant is vervallen en stelt het beroep voor wat betreft dit onderdeel ervan buiten behandeling.

VIII. Uitspraak

De generale synode:

1. verklaart gegrond het hoger beroep tegen de uitspraak van de classis Arnhem van 16 februari 2015, voor zover daarbij is uitgesproken dat appellant niet ontvankelijk is in zijn beroep bij de classis;
2. stelt het hoger beroep voor het overige buiten behandeling.